

Obstetrie en gynaecologie

Achtergrond

Obstetrie en gynaecologie

Obstetrie en gynaecologie is een breed specialisme. Zowel de diagnostiek als de behandeling wordt grotendeels door de gynaecoloog zelf gedaan.

Het specialisme heeft drie pijlers:

De obstetrie of verloskunde houdt zich bezig met alle aspecten van een verhoogd risico op aangeboren afwijkingen van het ongeboren kind, maar ook met problemen in de zwangerschap, tijdens de bevalling of in de kraamperiode.

De gynaecologie houdt zich bezig met stoornissen en afwijkingen in de aanleg of het functioneren van de vrouwelijke geslachtsorganen en de blaas. Daarnaast houdt de gynaecoloog zich bezig met problemen op seksuologisch gebied en rond de overgang of anticonceptie.

De voortplantingsgeneeskunde houdt zich bezig met verminderde vruchtbaarheid en de hormonen die voor het functioneren van de geslachtsorganen van belang zijn.

De gynaecoloog krijgt een veelzijdige opleiding op alle drie de deelgebieden. Hij/zij wordt getraind in zowel chirurgisch als internistisch denken en handelen, met veel aandacht voor psychologische, sociale en ethische aspecten.

Het is een specialisme waarin dikwijls spoedsituaties voorkomen en waarin de nachtdiensten zwaar kunnen zijn. Dit vereist stressbestendigheid en uithoudingsvermogen.

De opleiding duurt zes jaar.

beroepskeuze

Twee derde (66 procent) van de 87 ondervraagde gynaecologen blijkt al tijdens de studie aan het specialisme obstetrie en gynaecologie te hebben gedacht. Het specialisme heelkunde is ook door een grote groep (34 procent) in de keuze betrokken. Andere specialismen die vaak in overweging zijn genomen: huisartsgeneeskunde (28 procent), inwendige geneeskunde (16 procent), kindergeneeskunde (13 procent) en psychiatrie (14 procent). Voor het merendeel (94 procent) van de respondenten was dit specialisme het eerst gekozen specialisme.

De gynaecologen zijn zeer (87 procent) of enigszins (13 procent) tevreden over de gemaakte keuze.

beroepsgroep

De gynaecologen zijn gemiddeld 16 jaar in het specialistenregister ingeschreven. In dit vakgebied is de verhouding mannen - vrouwen 2 op 1 (68 procent versus 32 procent). De gemiddelde leeftijd is 50 jaar.

Perspectief

meest aantrekkelijke aspecten van obstetrie en gynaecologie

De helft (51 procent) van de ondervraagde gynaecologen noemt de veelzijdigheid van hun vak als één van de meest aantrekkelijke aspecten. Hiermee samenhangend noemt een kwart van de respondenten ook de afwisseling in ziektebeelden en werkzaamheden als positief aspect. 13 procent vindt het een breed vakgebied. *"Het is deels chirurgisch (gynaecologie), deels internistisch (endocrinologie) en deels verloskunde, en dit maakt het zo afwisselend."*

31 procent van de opmerkingen gaat over het patiëntencontact. Eén van de gynaecologen verwoordt het als volgt: *"Het werk bevat veel psychologische begeleiding, je krijgt een vertrouwensband met de patiënt",*

8 procent noemt het chirurgisch werk als één van de meest aantrekkelijke aspecten van het vak.

minst aantrekkelijke aspecten van obstetrie en gynaecologie

60 procent van de respondenten noemt de hoge werkdruk en het stressvolle karakter van het werk als één van de minst aantrekkelijke aspecten. 53 procent noemt in dit kader ook dat de werktijden en diensten te lang en onregelmatig zijn. Dit maakt het werk bovendien fysiek erg zwaar, vindt 10 procent van de ondervraagde gynaecologen. Eén van de respondenten specificeert: *"Vooral de verloskundige werkzaamheden zorgen vaak voor een onrustig werkritme, met veel nachtelijk werk."*

10 procent van de respondenten noemt de gevoeligheid voor schadeclaims en de toename hiervan als één van de onaantrekkelijke aspecten van het vak.

wat de co-assistent moet weten als hij voor obstetrie en gynaecologie kiest

Bijna de helft (47 procent) van de respondenten vindt het van het grootste belang dat co-assistenten die de keuze voor obstetrie en gynaecologie overwegen rekening houden met een grote 'disutility': de hoge werkbelasting in de vorm van lange en onregelmatige/onvoorspelbare diensten. Vooral door de verloskundige werkzaamheden is de disutility zo groot. Ook worden de hoge werkdruk en stressvolle omstandigheden weer genoemd, ditmaal door 26 procent van de gynaecologen. 17 procent wijst nogmaals op het feit dat het een fysiek zwaar beroep is.

Goede communicatieve vaardigheden zijn in dit vak volgens 15 procent een vereiste. 14 procent benadrukt dat men affiniteit moet hebben met gynaecologische problematiek. Eén van de gynaecologen meent: *"Mijns inziens is er, meer dan in elk ander specialisme, een groot incasseringsvermogen nodig met daarbij grote sociale vaardigheden."*

Kritische factoren

autonomie

De gynaecologen hebben veel autonomie; op een schaal van 1 tot 10 komen zij tot een gemiddelde score van 8,2. Van de respondenten geeft 77 procent een score van 8 punten of hoger voor dit aspect. Slechts 2 procent geeft een 5; de laagst gegeven score.

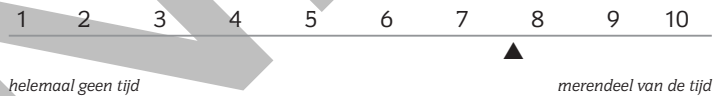
$$\bar{x} = 8,2 \quad \sigma = 1,1$$

patiëntenzorg

Als gynaecoloog heeft men veel met de directe zorg voor patiënten te maken. De gemiddelde score op deze schaal is 7,7. Ruim twee derde (68 procent) van de respondenten geeft met een score van 8 of hoger aan daar het merendeel van de tijd aan te besteden. Slechts 2 procent scoort aan het andere eind van de schaal (3 of lager).

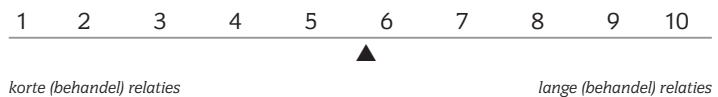
$$\bar{x} = 7,7 \quad \sigma = 1,6$$

continuïteit behandelrelaties

De gynaecologen geven met een gemiddelde score van 5,8 aan dat ze in min of meer gelijke mate te maken hebben met lange en korte behandelrelaties. Het overwicht ligt daarbij enigszins op de langdurige relaties (54 procent geeft een 6 of hoger). Er wordt weinig gescoord op de uitersten van de schaal.

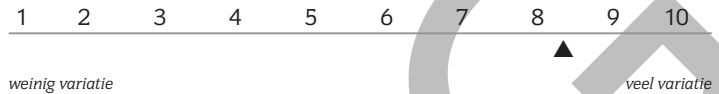
$$\bar{x} = 5,8 \quad \sigma = 1,9$$

variatie

De gemiddelde score van 8,3 wijst erop dat gynaecologen zeer veel variatie kennen in hun werk. De gynaecologen zijn vrijwel unaniem in deze bevinding; slechts 5 procent van hen geeft een score 6, dat tevens de laagst gegeven score is.

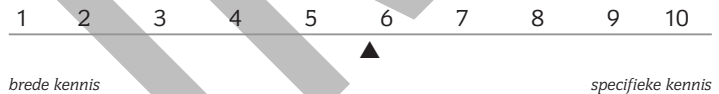
$\bar{x} = 8,3$ $\sigma = 1,1$

vereiste deskundigheid

Gynaecologen moeten in gelijke mate beschikken over specifieke en brede kennis (gemiddelde score is 5,8). De meningen lopen wel sterk uiteen, zo blijkt uit de grote spreiding in antwoorden: 25 procent van de gynaecologen kiest voor meer brede kennis (score 3 of lager) maar daartegenover staat 35 procent die vindt dat er vooral specifieke kennis nodig is (score 8 of hoger).

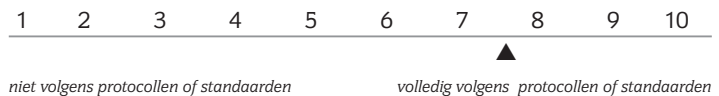
$\bar{x} = 5,8$ $\sigma = 2,5$

standaardisering van werk

Het werk van gynaecologen is in hoge mate gestandaardiseerd. Bij slechts 1 procent is sprake van amper standaardisering (score 1, 2, 3). Ruim twee derde (70 procent) geeft met de score van 8 of hoger aan dat er sprake is van een hoge mate van standaardisering. De gemiddelde score is 7,6.

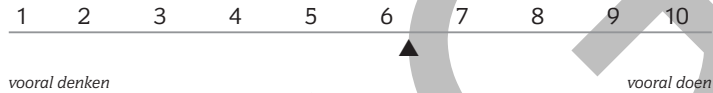
$\bar{x} = 7,6$ $\sigma = 1,1$

denken versus doen

De gynaecologen zijn duidelijk van mening dat hun vakgebied een combinatie is van denken en doen, waarbij het laatste de overhand heeft. 93 procent van de respondenten geeft een score van 5 tot en met 8. Er zijn weinig gynaecologen die op de uiteinden van de schaal scoren.

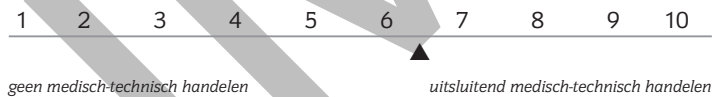
$\bar{x} = 6,2$ $\sigma = 1,3$

medisch-technisch handelen

Medisch-technisch handelen is geen groot, maar ook geen klein deel van de werkzaamheden van een gynaecoloog, zo blijkt uit de gemiddelde score van 6,3. Meer dan de helft van de respondenten (58 procent) geeft voor dit aspect een 6 of 7.

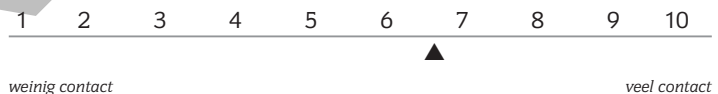
$\bar{x} = 6,3$ $\sigma = 1,5$

interactie andere medische disciplines

De meeste gynaecologen hebben redelijk veel te maken met andere medische disciplines. Sommigen hebben echter in mindere mate contact. De gemiddelde score is 6,7. 62 procent van de respondenten geeft een 6, 7, of 8. Slechts 7 procent geeft een 3 of lager.

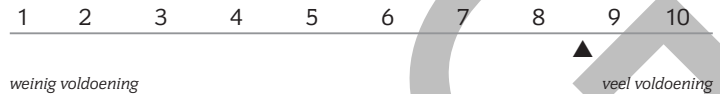
$\bar{x} = 6,7$ $\sigma = 1,8$

inhoudelijke voldoening

De gynaecologen zijn het duidelijk eens: hun beroep biedt inhoudelijk veel voldoening; de gemiddelde score is 8,7 en de spreiding zeer gering. Slechts 2 procent geeft een 5 of een 6; lager wordt niet gescoord.

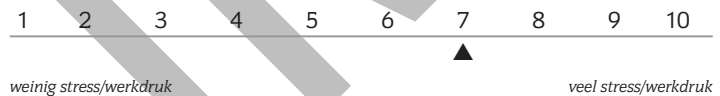
$\bar{x} = 8,7$ $\sigma = 1,0$

werkdruk

Tegenover de grote inhoudelijke voldoening staat voor gynaecologen een hoge mate van stress en werkdruk; gemiddeld scoren ze voor dit aspect een 7,0. Bijna de helft van de respondenten (47 procent) spreekt met een score 8 of hoger van veel stress en werkdruk, tegenover slechts 9 procent die het tegendeel ervaart (score 3 of lager).

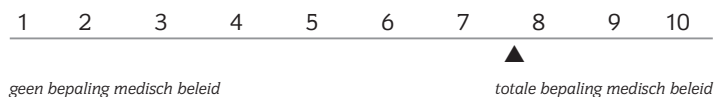
$\bar{x} = 7,0$ $\sigma = 1,9$

medische beleidsverantwoordelijkheid

Gynaecologen hebben bijna zonder uitzondering veel te zeggen over de bepaling van het medische beleid, ze geven een gemiddelde score van 7,8 op deze schaal. Weinig respondenten neigen naar geen bepaling (7 procent geeft een score 5 of lager), en bij 68 procent is er sprake van grote invloed op het beleid (score 8 of hoger).

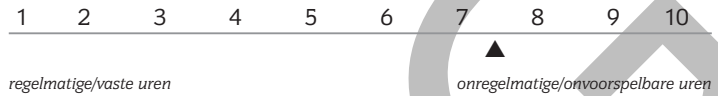
$\bar{x} = 7,8$ $\sigma = 1,5$

regelmaat

Gynaecologen vinden dat hun werk gemiddeld gesproken vooral bestaat uit onregelmatige en onvoorspelbare uren (gemiddelde score is 7,4). 62 procent de respondenten geeft met een score van 8 of hoger aan op zeer onregelmatige uren te moeten werken.

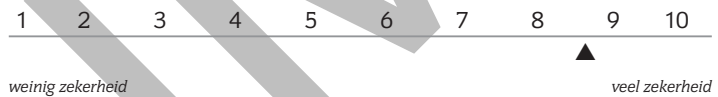
$\bar{x} = 7,4$ $\sigma = 2,2$

zekerheid

Een gynaecoloog ervaart veel zekerheid in zijn of haar positie, zo blijkt uit de gemiddelde score van 8,7. Slechts 2 procent zegt eerder weinig dan veel zekerheid te ervaren (score 5 of lager). 65 procent van de respondenten spreekt met een score 9 of 10 van veel zekerheid.

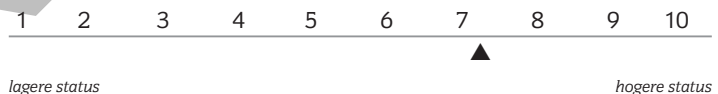
$\bar{x} = 8,7$ $\sigma = 1,2$

status ten opzichte van andere medische disciplines

Gynaecologen hebben het gevoel dat hun vakgebied een hogere status heeft dan andere medische disciplines; de gemiddelde score op deze schaal is 7,2. Een grote groep (46 procent) geeft aan de status als duidelijk hoger te zien (score 8 of hoger). Slechts 4 procent vindt de status duidelijk lager (score 4 of lager).

$\bar{x} = 7,2$ $\sigma = 1,2$

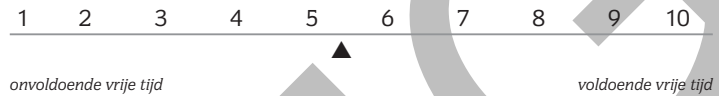

vrije tijd

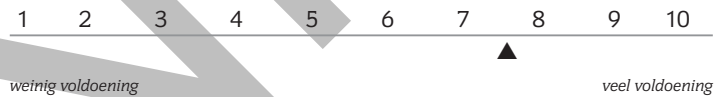
De gynaecologen verschillen in hun mening ten aanzien van de verhouding werktijd en vrije tijd. Dit uit zich in een gemiddelde score van 5,3 en een hoge spreiding. Ruim een kwart (28 procent) is van mening dat er duidelijk onvoldoende vrije tijd over blijft (score 3 of lager), terwijl 21 procent de hoeveelheid vrije tijd duidelijk voldoende vindt (score 8 of hoger).

$$\bar{x} = 5,3 \quad \sigma = 2,3$$

werkomstandigheden

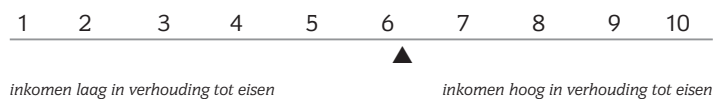
Gemiddeld genomen bieden de werkomstandigheden gynaecologen redelijk veel voldoening. De gemiddelde score is 7,6. Het merendeel van de respondenten (85 procent) geeft dan ook aan wel tevreden te zijn met de werkomstandigheden (score 7 of hoger). Slechts 10 procent geeft met een score van 5 of lager aan ontevreden te zijn.

$$\bar{x} = 7,6 \quad \sigma = 1,5$$

inkomen

Met een gemiddelde score van 6,1 geven de gynaecologen aan dat zijn hun inkomen eerder te hoog dan te laag vinden in verhouding tot de gestelde eisen. Het merendeel van de respondenten (72 procent) geeft een score van 5, 6, 7 of 8. Slechts 9 procent vindt het inkomen duidelijk aan de lage kant (score 3 of lager).

$$\bar{x} = 6,1 \quad \sigma = 2,1$$

Beroepsuitoefening patiëntenpopulatie

Alle ondervraagde gynaecologen hebben direct contact met patiënten. Het gaat hierbij om gemiddeld 87 contacten per week. Het merendeel (75 procent) van deze contacten vindt poliklinisch plaats. Slechts 5 procent wordt telefonisch afgehandeld en 20 procent van de contacten is klinisch van aard.

Leeftijdsopbouw:

65-plusser	22 %
Volwassene	74 %
Kind	2 %
Zuigeling/kleuter	2 %

Deze specialistengroep ziet vanzelfsprekend meer vrouwen (97 procent) dan mannen (3 procent).

Het merendeel van de patiënten die een gynaecoloog ziet, is gezond (31 procent) of gezond doch met gezondheidklachten (44 procent). Patiënten met acute klachten vormen 13 procent, en chronische patiënten slechts 10 procent van de totale patiëntenpopulatie van de gynaecoloog. Terminale patiënten ziet een gynaecoloog weinig (2 procent).

Ruim drie kwart van de gezondheidsklachten zijn lichamelijke aandoeningen (79 procent). De rest is psychosociaal of psychisch van aard (respectievelijk 11 en 7 procent).

meest voorkomende symptomen/ziektebeelden/themata

cyclusstoornissen/ bloedinganomalieën	66%
infertiliteit	65%
zwangerschapsproblematiek	49%
obstetrie algemeen	45%
buikpijn	45%
prolaps uteri/ vaginalis	25%
oncologische aandoeningen	19%

meest uitdagende symptomen/ziektebeelden/themata

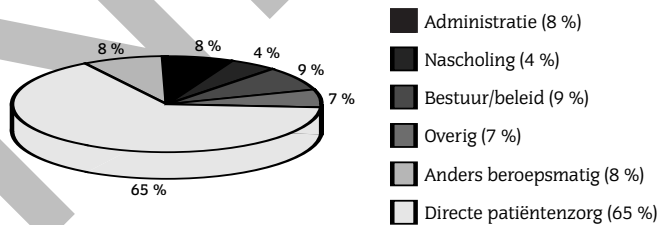
infertiliteit	24%
oncologische aandoeningen	20%
obstetrische ziektebeelden	19%
zwangerschapsproblematiek	13%

type praktijk

Ruim twee derde (70 procent) van de gynaecologen is zelfstandig gevestigd; 30 procent is in loondienst. 77 procent werkt binnen een groepspraktijk. Niemand heeft een solopraktijk. De verhouding tussen het werkzaam zijn bij academische ziekenhuizen en algemene ziekenhuizen is 15 procent versus 70 procent. Een kleine groep (8 procent) heeft (ook) een universitaire betrekking.

invulling werkweek

Gynaecologen werken gemiddeld 53 uur per week. Slechts 15 procent werkt 40 uur of minder; ruim twee derde (68 procent) werkt tussen de 40 en 60 uur, en 17 procent geeft aan meer dan 60 uur te werken. Bijna driekwart van deze tijd wordt door gynaecologen besteed aan directe patiëntenzorg (34 uur per week) en aan andere beroepsmatige activiteiten, zoals lesgeven, onderzoek en adviseren (4 uur). Aan nascholing wordt 2 uur besteed en aan bestuurs- en/of beleidsmatige zaken en aan niet-patiëntgebonden activiteiten samen 8 uur. De procentuele verdeling van de uren over de verschillende soorten activiteiten is als volgt:

slotopmerking

14 procent heeft als laatste opmerking het vak een mooi, boeiend of interessant specialisme te vinden. Eén van de ondervraagden vindt het zelfs: *"Het mooiste vak, met veel afwisseling door de verschillende disciplines."*

De keerzijde van de medaille is ook vaak onderwerp van de laatste opmerkingen. Eén respondent waarschuwt bijvoorbeeld: *"Het is niet erg makkelijk te combineren met een gezinsleven en het is fysiek zwaar, maar wel veelzijdig en interessant."* Een andere gynaecoloog: *"Een mooi vak voor wie bereid is te 'investeren'"*

gemiddelde scores voor kritische factoren

inhoud van het werk	gemiddeld	context beroepsuitoefening	gemiddeld
autonomie	8,2	werkdruk	7,0
patiëntenzorg	7,7	medische beleidsverantwoord.	7,8
continuïteit	5,8	regelmaat	7,4
variatie	8,3	zekerheid	8,7
vereiste deskundigheid	5,8	status	7,2
standaardisering	7,6	vrije tijd	5,3
denken versus doen	6,2	werkomstandigheden	7,6
medisch-technisch handelen	6,3	inkomen	6,1
interactie	6,7		
inhoudelijke voldoening	8,7		

Oefening

Als je het bovenstaande beroepsprofiel goed hebt doorgelezen, maak dan de volgende oefening:

Schrijf hieronder je top-vijf van kritische factoren;

Zet in kolom A de scores die je in de 'Voorbereiding' aan elk van deze factoren hebt gegeven;

Zet in kolom B de gemiddelde scores die je in het hierboven beschreven profiel aantrof;

Trek de scores in kolom B af van die in kolom A en schrijf het resultaat in kolom C;

Tel de cijfers in kolom C op. *Let op: negeer + en - tekens!*

Hoe dichterbij het totaal-getal bij de 0 ligt, des te waarschijnlijker het is dat dit specialisme aansluit bij je wensen. Verder onderzoek is natuurlijk geboden. Dit cijfer alleen zegt niet zoveel voordat je het hebt vergeleken met die voor andere specialismen!

Kritische factoren	A (jouw waardering)	B (gemiddelde score)	C (verschil)
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Totaal:

KANG

G

ISBN: 90 71941 46 9
Copyright 1999

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de KNMG te Utrecht.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van art. 16b Auteurswet 1912, het besluit van 20 juli 1974, Staatsblad 471, en art. 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijke verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprerecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatie werken (art. 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de KNMG te wenden.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Daar waar 'hij' staat in de navolgende hoofdstukken, wordt ook 'zij' bedoeld.